

Тітко Іван Андрійович
НЮУ імені Ярослава Мудрого,
Полтавський юридичний інститут,
к. ю. н., доцент кафедри правосуддя

ЩОДО МОЖЛИВОСТІ УКЛАДЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ УГОДИ ПРО ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ У ПРОВАДЖЕННЯХ, ДЕ Є ПОТЕРПІЛИЙ

Законодавча заборона на укладення угоди про визнання винуватості у кримінальному провадженні, в якому бере участь потерпілий (ч. 4 ст. 469 КПК), пояснюється тим, що правотворець виходив із встановленої ним же концепції двосторонності кримінальних процесуальних угод. Відповідно, якщо в умовах дії такої нормативної моделі укласти угоду про визнання винуватості в провадженні де є потерпілий, останній залишається поза договірними правовідносинами, оскільки встановлена законом конструкція угоди не передбачає третьої сторони. Тож, щоб у подібній ситуації не утискати права потерпілого, законодавець вирішив заборонити укладання угоди про визнання винуватості, у кримінальних провадженнях, де зазначений суб'єкт бере участь.

На наш погляд, в черговий раз своєрідним «лакмусовим папірцем» у перевірці законодавчої позиції на предмет логічності та відповідності усталеним суспільним відносинам стала практика. Зокрема, в процесі дослідження нами було виявлено судові рішення, якими затверджувались угоди про визнання винуватості, укладені між підозрюваним і прокурором, не зважаючи на наявність у даному кримінальному провадженні такого учасника як потерпілий. При цьому свою позицію суди обґрунтовували тим, що потерпілому повністю відшкодована шкода і жодних претензій до обвинуваченого він не має (див., напр.: Вирок Шевченківського районного суд м. Запорожжя від 13 березня 2013 р. у справі № 336/1592/13-к (№ у ЄДРСР: 30027535)).

Такого роду судові рішення, будучи сумнівними з точки зору формальної відповідності закону, за своєю сутністю задовільняють інтереси усіх учасників провадження (включаючи й інтереси держави в особі прокурора), свідченням чого може служити факт відсутності апеляційних оскаржень.

Вищевикладене, дає підстави замислитися: а чи є беззастережна законодавча заборона укладення угоди про визнання винуватості у провадженнях, де бере участь потерпілий, виправданною?

На наш погляд, максимального ефекту можна досягти, внівши до законодавчої конструкції угоди про визнання винуватості незначні корективи: дозволивши укладати угоду про визнання винуватості у провадженнях, де є потерпілий, за умови згоди на це останнього (такий підхід, зокрема, застосовується відповідно до кримінального процесуального законодавства Республіки Узбекистан). Звичайно, у опонентів запропонованої концепції може виникнути цілком логічне заперечення: мовляв, даний випадок передбачений законом, і дає можливість укласти інший вид угоди — угоду про примирення. Передбачаючи можливу наукову дискусію з даного питання, спробуємо відразу навести додаткові аргументи на захист власної позиції.

По-перше, спектр застосування угоди про визнання винуватості є дещо ширшим, ніж коло випадків, у яких дозволено укласти угоду про примирення. Так, відповідно до ч. 3 ст. 469 КПК угода про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваче-

ним може бути укладена у провадженні щодо кримінальних проступків, злочинів невеликої чи середньої тяжкості та у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення.

У свою чергу, згідно з ч. 4 ст. 469 КПК, угода про визнання винуватості між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим може бути укладена у провадженні щодо кримінальних проступків, злочинів невеликої чи середньої тяжкості, *тяжких злочинів*. Тобто, надання дозволу на укладення угоди про визнання винуватості у провадженнях, де є потерпілий, розширить практику застосування угод, за рахунок можливості, отримавши згоду потерпілого, укласти угоду про визнання винуватості у випадку, де угода про примирення не може бути укладена.

По-друге, якщо у провадженні, де бере участь потерпілий, постає питання яку з двох можливих угод укласти, то укладання угоди про визнання винуватості надасть можливість задовольнити інтереси більшої кількості суб'єктів. Річ у тім, що угода про примирення спрямована лише на задоволення інтересів потерпілого, підозрюваного (обвинуваченого) і опосередковано на задоволення інтересів держави та відомчих інтересів осіб, що ведуть провадження, за рахунок зменшення обсягу роботи на стадії досудового розслідування та судового розгляду й встановлення певних гарантій від скасування рішення апеляційним судом.

У свою чергу, якщо в аналогічній ситуації укласти угоду про визнання винуватості (отримавши попередньо згоду потерпілого, яка безперечно базуватиметься на задоволенні правопорушником його інтересів), то окрім вищеназваних переваг з'являється можливість досягти задоволення загальносуспільного інтересу, закріпивши в угоді про визнання винуватості обов'язок підозрюваного (обвинуваченого) щодо співпраці у викритті кримінальних правопорушень, вчинених іншими особами.

Відтак, вбачається виправданою пропозиція, про необхідність внесення змін до КПК, спрямованих на надання законодавчого дозволу щодо укладення угоди про визнання винуватості у кримінальних провадженнях, де є потерпілий, за умови згоди останнього (показово, що такий підхід був підтриманий 72% опитаних нами працівників прокуратури та 48% суддів).

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
ПОЛТАВСЬКИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО БУДІВНИЦТВА І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
АСОЦІАЦІЯ ВИПУСКНИКІВ
НАЦІОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ГАРАНТУВАННЯ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

*Збірник тез наукових доповідей і повідомлень
Міжнародної науково-практичної конференції*

III

(22 травня 2015 року, м. Полтава)

ХАРКІВ
«ПРАВА ЛЮДИНИ»
2015

УДК 342.7(082)
ББК 67.400.7я431
П68

Редакційна колегія:

А. П. Гетьман — проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України;

Ю. Г. Барабаш — проректор з навчальної роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України;

О. В. Петришин — перший віце-президент НАПрН України, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України;

Н. О. Гуторова — директор Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України;

С. Г. Серьогіна — директор НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування НАПрН України, доктор юридичних наук, професор;

Д. А. Селіхов — заступник директора із навчальної та наукової роботи Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук, доцент;

О. М. Лемешко — завідувач кафедри кримінального, адміністративного і трудового права Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук, доцент;

А. І. Козаченко — завідувач кафедри теорії та історії держави та права Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук, доцент;

І. К. Полховська — доцент кафедри кримінального, адміністративного і трудового права Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук;

А. О. Гаркуша — доцент кафедри теорії та історії держави та права Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук;

О. О. Любченко — асистент кафедри кримінального, адміністративного і трудового права Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

© Колектив авторів, 2015
© О. О. Любченко,
упорядкування, 2015
© О. А. Мірошніченко,
художнє оформлення, 2015

ISBN 978-617-7266-32-6